

**Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет**

ШЕЛЕФОНТЮК ТАРАС АНДРІЙОВИЧ

**ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
072 «Фінанси, банківська справа і страхування»
(галузь наук - Управління та адміністрування)**

**Автореферат на здобуття
другого (магістерського) рівня вищої освіти**

Івано-Франківськ – 2023

Дипломна робота виконана в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

Науковий керівник:

к.е.н., доц., доцент кафедри фінансів Білий Михайло Мирославович

Рецензент:

к.е.н., доц., доцент кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки Ємець Ольга Іванівна.

Захист відбудеться «20» грудня 2023 р.

Дипломну роботу надано до захисту «16» грудня 2023 р.

Завідувач кафедри

_____

Омелян Левандівський

ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1. Сутність та складові конкурентоспроможності підприємства.....	6
1.2. Сучасні концепції управління конкурентоспроможністю підприємства.	13
1.3. Методичні підходи до оцінювання забезпечення конкурентоспроможності підприємства.	19
Висновки до розділу 1.....	30
РОЗДІЛ 2	31
ОЦІНКА ТА АНАЛІЗ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	31
2.1. Загальна характеристика економічної діяльності підприємства на прикладі КП «Сервіс паркування».....	31
2.2. Аналіз фінансових результатів діяльності КП «Сервіс паркування».	34
2.3. Оцінка конкурентоспроможності КП «Сервіс паркування».....	46
Висновки до розділу 2.....	50
РОЗДІЛ 3	52
ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	52
3.1. Основні проблеми оцінювання конкурентоспроможності підприємства в сучасних умовах.	52
3.2. Перспективи розвитку комунальних підприємств.....	54
3.3. Пропозиції щодо покращення рівня конкурентоспроможності підприємства.	62
Висновки до розділу 3.....	66
ВИСНОВКИ	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	70
Додатки.....	78

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Конкуренентоспроможність підприємства представляє собою значущий аспект ринкового середовища, який відображає здатність компанії пристосовуватися до змін на ринку, виходити на лідерські позиції та утримувати їх протягом тривалого періоду. Важливість дослідження конкурентоспроможності підприємства та створення фінансово-економічного механізму для її підтримки обумовлена тим, що в умовах мінливого та непостійного середовища функціонування підприємства не може розраховувати на тривалу успішну діяльність, якщо воно не оцінює свою конкурентоспроможність у виробництві товарів або наданні послуг.

Теоретичною та методологічною базою для проведення бакалаврського дослідження служать роботи відомих науковців як в Україні, так і за кордоном. Зарубіжні вчені, такі як І. Ансоф, Г. Асель, Ж.Ж. Ламбена, Ф. Котлер, М. Портер, Г. Мінцберг, А. Томпсон, А.Маршалл, Ф. Самуельсон, К. Макконнелл, С. Брю, П. Тейлор, Р. Фатхутдінов, Х. Фасхієв та інші, зосереджувалися на дослідженні конкурентоспроможності та її теоретичних і методологічних аспектах. Серед вітчизняних дослідників, які працюють у галузі конкурентоспроможності, можна відзначити Смоліна І. В., Ткачову С. С., Космину О.М., Божкова В.В., Клименка С.М., Кредісова В.А., Куденка Н.В., Тарнавську Н. П., Янкового О. Г., Кулінічева П.К., Поліщука В.М., Шершньову З. Є. та інших вітчизняних фахівців, які активно досліджують питання, пов'язані з цією тематикою.

Метою магістерської роботи є розробка та впровадження організаційно-економічного механізму для підвищення конкурентоспроможності КП «Сервіс паркування».

Для досягнення цієї мети були сформульовані наступні завдання:

- розкрити економічну сутність та визначити складові конкурентоспроможності підприємства;
- дослідити сучасні концепції управління конкурентоспроможністю підприємства;

- розглянути сучасні концепції управління конкурентоспроможністю підприємства;
- провести оцінку та аналіз економічної діяльності підприємства на прикладі КП «Сервіс паркування»;
- провести аналіз фінансових результатів діяльності КП «Сервіс паркування»;
- здійснити оцінку конкурентоспроможності КП «Сервіс паркування»;
- визначити основні проблеми оцінювання конкурентоспроможності підприємства в сучасних умовах;
- розглянути перспективи розвитку комунальних підприємств
- навести пропозиції щодо покращення рівня конкурентоспроможності підприємства.

Об'єктом дослідження є фінансово-економічні процеси, що пов'язані із рівнем конкурентоспроможності ДП «Сервіс паркування».

Предметом дослідження магістерської роботи є сукупність теоретичних та практичних аспектів фінансового механізму забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

У ході проведення дослідження в магістерській роботі було використано широкий спектр методів, включаючи порівняння, індексний аналіз, балансовий аналіз, графічне представлення даних, економіко-математичні розрахунки та інші методи. Крім того, були використані методи систематизації та узагальнення для створення рекомендацій та пропозицій щодо створення організаційно-економічного механізму забезпечення конкурентоспроможності підприємства в умовах нестабільного середовища.

Для проведення аналізу фактичних та планових показників діяльності ДП «Сервіс паркування» було використано метод економічно-статистичного аналізу. Для розробки методів і показників, спрямованих на забезпечення конкурентоспроможності підприємства, були використані структурно-логічний та аналітичний підходи. Графічне відображення даних було використано для кращого сприйняття динаміки показників та стійкого

розвитку.

Інформаційну базу дослідження магістерської роботи склали законодавчі акти України відносно діяльності банківських установ на ринку депозитів, законодавчі та нормативно-правові акти з питань функціонування банківських інститутів в Україні, матеріали Державної служби статистики, офіційна фінансова звітність КП «Сервіс паркування», зокрема баланс, звіт про фінансові результати та звіт про рух грошових коштів, наукові публікації та дослідження з обраної тематики.

Наукова новизна дослідження полягає в розробці алгоритму організаційно-економічного механізму, який враховує конкурентне становище підприємства на ринку. Зокрема, висувається ідея диверсифікації бізнесу компанії для посилення її конкурентних позицій на ринку.

Практичне значення отриманих результатів полягає у розробці концепції покращення управління конкурентоспроможністю підприємства. Розроблені рекомендації, які випливають із дослідження, можуть бути корисними при діагностиці та прогнозуванні подальшої діяльності КП «Сервіс паркування». Зокрема, розроблений алгоритм для формування організаційно-економічного механізму забезпечення конкурентоспроможності підприємства допоможе підвищити конкурентний потенціал компанії. Цей алгоритм також дозволить своєчасно реагувати на зміни, які виникають через нестабільне зовнішнє середовище.

Результати цієї роботи були апробовані на «Звітній науковій конференції студентів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника за 2023 рік», що свідчить про їх готовність для публічного обговорення та використання в практиці.

Структура роботи. Магістерська робота містить вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел (88 найменувань) та 2 додатки. Загальний обсяг роботи 78 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У розділі 1 «Теоретичні основи оцінки конкурентоспроможності підприємства» були досліджені теоретичні основи конкурентоспроможності та її ключові аспекти, а також розкриваються різні підходи до оцінки конкурентоспроможності. Розглянуті різні визначення та підходи до конкурентоспроможності, виокремлено її основні складові та фактори, що впливають на неї. Велика увага приділяється визначенню ролі конкурентоспроможності в контексті підприємницької діяльності та її впливу на здатність підприємства до досягнення успіху на ринку.

У розділі 2 «Оцінка та аналіз конкурентоспроможності підприємства» досліджуються практичні аспекти, пов'язані з процесом оцінки та аналізу конкурентоспроможності КП «Сервіс паркування».

Були розглянуті основні критерії та показники, які використовуються при оцінці конкурентоспроможності підприємства. Зокрема, розглядаються фінансові показники, які включають дохідність, рентабельність, ліквідність та інші фінансові показники. Додатково, були розглянуті виробничі показники, такі як ефективність виробничих процесів та оптимальне використання ресурсів. Для проведення оцінки конкурентоспроможності підприємства були використані різні методи та підходи, такі як SWOT-аналіз, портфельний аналіз, аналіз конкурентів та інші.

У розділі 3 «Шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємства» були надані пропозиції щодо покращення рівня конкурентоспроможності КП «Сервіс паркування», а також визначено резерви підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства в сучасних умовах економічної нестабільності.

ВИСНОВКИ

Для забезпечення результативності функціонування підприємства в сучасних ринкових умовах, важливим є постійний моніторинг його конкурентоспроможності та оцінка потенційних конкурентів, ринків або постачальників ресурсів у конкретній галузі. Виконання такого аналізу передбачає чітке розуміння сутності поняття «конкурентоспроможність підприємства» та виокремлення його основних складових. Це завдання ускладнюється тим, що поняття конкурентоспроможності має багато аспектів, які можуть відрізнятися в залежності від галузі, об'єкта, масштабу діяльності та інших факторів. За результатами проведеного дослідження зроблено наступні висновки:

1. Конкурентоспроможність підприємства визначається його здатністю ефективно конкурувати на ринку та задовольняти потреби клієнтів. Однією з основних складових конкурентоспроможності є ресурси, включаючи фінансові, людські, технологічні та інші активи. Розуміння цих компонентів допомагає підприємствам ефективно управляти своїми ресурсами для досягнення конкурентних переваг.

2. Поняття «конкурентоспроможність підприємства» є багатогранним і змінюється в залежності від галузі, об'єкта, масштабу діяльності і інших факторів. Таким чином, чітке розуміння цієї концепції та її складових є ключовим для успішного управління конкурентоспроможністю підприємства.

3. Для ефективного функціонування на ринку не достатньо лише провести оцінку конкурентоспроможності підприємств та прийняти рішення на цій основі. Ринкові умови постійно змінюються, і компанії повинні бути готові до різних сценаріїв. Управління конкурентоспроможністю допомагає підприємствам неперервно вдосконалювати та керувати всіма аспектами свого бізнесу, що дарує їм конкурентну перевагу та сприяє адаптації до змін на ринку.

4. КП «Сервіс паркування» є комунальним підприємством, яке створено

Івано-Франківською міською радою на підставі відокремленої частини комунальної власності відповідно до чинного законодавства України. Це підприємство функціонує під контролем та управлінням міської ради, що визначає його статус та завдання в контексті місцевої адміністрації.

5. Проведений аналіз фінансових результатів діяльності КП «Сервіс паркування» дозволив визначити фінансову стійкість та ефективність підприємства. Зокрема було проведено оцінку доходів, витрат, прибутковості, ліквідності та інших ключових показників, що стосуються фінансового стану підприємства. Загальний обсяг активів КП «Сервіс паркування» зріс на 1565,9 тис. грн, що становить 28,7% зростання протягом періоду з 2021 по 2022 рік. Основними чинниками цього зростання були збільшення необоротних активів, зокрема основних засобів, що вказує на розвиток і розширення активів підприємства. Попри складність політико-економічної ситуації в країні, КП «Сервіс паркування» зуміло підтримувати свою прибутковість протягом аналізованого періоду. У 2021 році воно отримало чистий прибуток у розмірі 72 тис. грн. Проте в 2022 році чистий прибуток скоротився на -19,44% і склав 58 тис. грн, що є негативним сигналом для підприємства.

6. Була проведена оцінка конкурентоспроможності підприємства, в результаті якої були виявлені ключові конкурентні переваги та недоліки КП «Сервіс паркування». Також були визначені можливості для покращення. Ця оцінка враховувала як внутрішні, так і зовнішні фактори, що впливають на підприємство. Отримана інформація може бути використана для прийняття стратегічних рішень щодо подальшого розвитку КП «Сервіс паркування» і підвищення його конкурентоспроможності на ринку.

7. При аналізі проблем, пов'язаних із низьким рівнем управління конкурентоспроможністю вітчизняних підприємств у контексті сучасних соціально-економічних змін, можна виділити дві основні категорії факторів, що сприяють цій ситуації. Перша категорія включає проблеми, пов'язані з низькою якістю менеджменту та недосконалою організацією внутрішнього процесу управління на підприємстві. Друга категорія включає проблеми, що

виникають внаслідок негативного впливу окремих макроекономічних чинників на вітчизняну економічну систему

8. Комунальні підприємства в сучасному українському комунальному секторі відзначаються низькою конкурентоспроможністю, відсутністю відкритості та високим рівнем корупції. Державне регулювання обмежує їхню здатність до самостійного фінансового управління, особливо у питаннях реформ та фінансового оздоровлення. Потенціал комунальних підприємств полягає у можливості ефективного розвитку, наданні якісних послуг та створенні прибутку. Проте для досягнення цих цілей важливо здійснювати належне управління, впроваджувати технологічні інновації та забезпечувати фінансову прозорість.

9. Потенціал комунальних підприємств полягає в можливості ефективного розвитку та наданні якісних послуг, при цьому важливо забезпечувати належне управління, впроваджувати технологічні інновації та забезпечувати фінансову прозорість. Покращення фінансового стану комунальних підприємств можливе через удосконалення управління фінансовими ресурсами та розробку стратегій для підвищення прозорості, що призведе до збільшення прибутковості і поліпшення якості надання соціальних послуг, що позитивно позначиться на добробуті населення.

СПИСОК ОСНОВНИХ ДЖЕРЕЛ.

1. Березівський Я. П. Ідентифікація умов та чинників формування технологічної конкурентоспроможності національної економіки. *Бізнес Інформ*. 2021. № 7. С. 15-21.
2. Гринчук Ю. С., Вихор М. В., Шемігон О. І., Гринчук Ю. С. Програми підвищення конкурентоспроможності у системі стратегічного управління організаціями. *Агросвіт*. 2019. № 7. С. 3-9.
3. Дмитрієв І.А., Кирчата І.М., Шершенюк О.М. Конкурентоспроможність підприємства: Навчальний посібник /. Х.: ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с.
4. Жулин О. В., Зеленюк-Джунь Л. В. Управління фінансовими ресурсами комунальних підприємств і перспективи їх розвитку. *Бізнес-інформ*. 2020. № 7. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-7_0-pages-174_180.pdf.
5. Загірняк Д. М., Глухова В. І., Кравченко Х. В. Діяльність комунальних підприємств і їх фінансове забезпечення в умовах децентралізації. *Ефективна економіка*. № 1, 2021. URL : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8528>.
6. Лозовський О., Дячук М. Стратегічне управління як чинник підвищення конкурентоспроможності підприємств. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Економічні науки*. 2018. №2 (11). С. 31-35.
7. Сакур О.С., Щур Р.І., Мацьків В.В., Білий М.М. Формування інвестиційного ресурсу структурної модернізації національної економіки як фактору відновлення в післявоєнний період. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону* : науковий журнал. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2023. Вип. 19. Т. 1. С. 270-277.
8. Тульчинський Р. В., Тульчинська С. О., Ружицький А. В. Стратегії конкурентоспроможності підприємств в умовах макроекономічної нестабільності. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 6. С. 5-9

9. Устенко М., Руських А. Діджиталізація: основа конкурентоспроможності підприємства в реаліях цифрової економіки. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2019. Випуск № 68. С.181-192.

10. Цибульська Е.І. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посіб. для студентів. Харків, 2018. 320 с.